

ชีววิทยาการสืบพันธุ์ของปลาที่สำคัญทางเศรษฐกิจบางชนิดในแม่น้ำตาปี

ฉวีวารินทร์ แก้วฤทธิ์^๑ สุภาพ สังข์ไพฑูรย์^๑ นายพิษณุ นอนันต์^๑ และนางณัฐธยาน์ รุกขสุคนธ์^๑

^๑ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง

บทคัดย่อ

การศึกษาฤดูวางไข่ที่สำคัญทางเศรษฐกิจบางชนิดในแม่น้ำตาปี จังหวัดนครศรีธรรมราชและสุราษฎร์ธานี ธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551 ดำเนินการเก็บตัวอย่างเดือนละ 1 ครั้งใน 3 จุดสำรวจ ใหญ่ๆ คือ จุดต้นแม่น้ำ จุดกลางแม่น้ำ และจุดปลายแม่น้ำ รวบรวมตัวอย่างเดือนละครั้งที่พบเป็นประจำ 11 ชนิด ได้แก่ ปลาตะเพียนขาว ตะเพียนทอง กระแห กระมัง ช่า สร้อยขาว สร้อยนกเขา ร่องไม้ดัด กดเหลือง กระสูบซิด และปลาแขยงนวล เป็นตัวอย่างปลาที่ชาวประมงจับได้ด้วยเครื่องมือ แห เบ็ด และเครื่องมือข่าย และจากผู้รวบรวมในท้องถิ่น เพื่อทราบความแตกต่างระหว่างเพศและสัดส่วนเพศ ฤดูวางไข่ ขนาดแรกเริ่มเจริญพันธุ์ ความคึกไข่ความสัมพันธ์ระหว่างความคึกไข่ ต่อน้ำหนักและความยาวตัวปลา

ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนเพศผู้และเพศเมียของปลา กระแห สร้อยนกเขา ร่องไม้ดัด กดเหลือง และปลากระสูบซิด รอบปีไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$) โดยอัตราส่วนเพศของปลาทั้ง 5 ชนิด มีค่าเท่ากับ 1:1.26 1:1.56, 1:1.37, 1:1.72 และ 1:1.19 ตามลำดับ ส่วนปลาตะเพียนขาว ตะเพียนทอง กระมัง ช่า สร้อยนกเขา และปลาแขยงนวล มีอัตราส่วนเพศในรอบปีเท่ากับ 1:1.22, 1:1.32, 1:1.14, 1:1.21, 1:0.83 และ 1:1.49 ซึ่งมีความแตกต่างกัน ($p < 0.05$) ฤดูวางไข่ของปลาตะเพียนขาวอยู่ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงกันยายน ปลาตะเพียนทอง อยู่ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงพฤษภาคม ปลากระแห ฤดูวางไข่ มีต่อเนื่องตลอดทั้งปีแต่มีค่าสูงในช่วงเดือนกรกฎาคม ถึงตุลาคม ปลากระมัง อยู่ในช่วงเดือนเมษายนถึงสิงหาคม ปลาช่าอยู่ในช่วงเดือน มิถุนายน ถึงตุลาคม ปลาสร้อยขาว อยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม ปลาสร้อยนกเขา ฤดูวางไข่ มีต่อเนื่อง ตลอดทั้งปีแต่มีค่าสูงในช่วงเดือนสิงหาคม ถึงตุลาคม ปลาร่องไม้ดัดอยู่ในช่วงเดือนเมษายนถึงพฤศจิกายน ปลากดเหลืองฤดูวางไข่ มีต่อเนื่องตลอดทั้งปีแต่มีค่าสูงในช่วงเดือนมิถุนายน ถึงตุลาคม ปลากระสูบซิด ในช่วงเดือนสิงหาคม ถึงพฤศจิกายน และปลาแขยงนวลฤดูวางไข่ มีต่อเนื่องตลอดทั้งปียกเว้นกุมภาพันธ์และมีนาคม และมีค่าสูงในช่วงเดือนกันยายน ถึงธันวาคม สำหรับขนาดแรกเริ่มเจริญพันธุ์ของปลาทั้ง 11 ชนิด เพศเมีย เท่ากับ 19.5, 16.7, 19.8, 16.5, 10.5, 11.0, 12.3, 10.5, 20.8, 23.8 และ 10.7 เซนติเมตร ตามลำดับ และเพศผู้เท่ากับ 19.7, 14.4, 14.9, 11.6, 10.4, 11.3, 10.7, 10.3, 19.5, 21.1 และ 10.0 เซนติเมตร ตามลำดับ ความคึกไข่ของปลาทั้ง 11 ชนิด เฉลี่ย 95,284, 30,510, 38,318, 21,426, 11,058, 17,496, 12,914, 9,339, 26,907, 53,202 และ 9,871 ฟอง ตามลำดับ โดยความคึกไข่ของปลาทั้ง 11 ชนิด มีความสัมพันธ์กับน้ำหนักและความยาวใกล้เคียงกัน

คำสำคัญ: ฤดูวางไข่, แหล่งเลี้ยงลูกปลา, แม่น้ำตาปี

*ผู้รับผิดชอบ : เลขที่ 6 หมู่ 4 ตำบลลำปำ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง ๙๓๐๐๐ โทร.๐๗๕ - ๖๐๔๕๓๓

e-mail : keawritp@hotmail.com

Reproductive biology of Some economic freshwater fishes in the Tapee River

Nicharin Keawrit^{1*} Suparp Soungkhapaitoon¹

Pissanu Naanun¹ Nattaya Rookhasukon¹

¹Phattalung Inland Fisheries Research and Development

Abstract

Study on reproductive biology of some economic freshwater fishes in the Tapee river in December 2007 to November 2008 the samples were collected monthly survey points three times in a major river is the beginning point, middle river and the late river. samples collected once a month at 11 dominant species of *Barbonymus gonionotus*, *Barbonymus altus*, *Barbonymus schwanenfeldi*, *Puntioplites protozysron*, *Labiobarbus saimensis*, *Hemicorhynchus saimensis*, *Osteochilus hasselti*, *Osteochilus microcephalus*, *Hemibagrus filamentus*, *Hampala macrolepidota*, *Mystus wolffii* (Bleeker, 1851) of fish caught by fishermen too fishnet, fishhook, and net tool, and from person collect in the locality were studied on sex difference, sex ratio, spawning season, size at first maturity, fecundity to length and weight. The results indicated that sex ratios of *B. schwanenfeldi*, *H. saimensis*, *O. microcephalus*, *H. filamentus* and *H. macrolepidota* were not different ($p > 0.05$). sex ratios in the past year of these 5 species were 1:1.26 1:1.56, 1:1.37, 1:1.72 and 1:1.19 respectively. While, sex ration in the past year of *B. gonionotus*, *B. altus*, *B. schwanenfeldi*, *P. protozysron*, *L. saimensis*, *O. hasselti*, and *M. wolffii* (Bleeker, 1851) 1:1.22 1:1.32, 1:1.14, 1:1.21, 1:0.83 and 1:1.49. Which are different ($p < 0.05$). *B. gonionotus* spawning season is from February to September, *B. altus* is from February to May *B. schwanenfeldi* spawning season. has continued throughout the year, but was higher during July to October. *P. protozysro* in the range from April to August. *L. saimensis* from June to October, *H. saimensis* is from May to October. *O. hasselti* fish spawning season are ongoing throughout the year, but was higher during the months of August through October. *O. microcephalus* from April to November. *H. filamentus* spawning season. has continued throughout the year, but was higher during June to October, *H. macrolepidota* capacity during August to November, and fish spawning season *M. wolffii*. has continued throughout the year except February and March. and higher during the months of September to December. The size of first maturity of 11 species female were 19.5, 16.7, 19.8, 16.5, 10.5, 11.0, 12.3, 10.5, 20.8, 23.8 and 10.7 centimeter, respectively and male were 19.7, 14.4, 14.9, 11.6, 10.4, 11.3, 10.7, 10.3, 19.5, 21.1 and 10.0 centimeter, respectively. fecundity of the fish and 11 species average 95,284, 30,510, 38,318, 21,426, 11,058, 17,496, 12,914, 9,339, 26,907, 53,202 and 9,871 eggs, respectively. The relationship of fecundity of all species closely related to their length and weight.

Key words : reproductive, biology, freshwater fishes, Tapee River

*Corresponding author : 6 Moo 4, Tambon Lampam, Amphoe Mueang, Phatthalung 93000 Tel. 074-604533 e-mail : keawritp@hotmail.com